

Misjon som teologisk og religionsvitenskapelig kategori

Under overskriften "Bred interesse for misjon" henledet vi i forrige nummer bl.a. oppmerksomheten på førsteamanuensis Lisbeth Mikaelssons doktoravhandling fra i vår, *Kallets ekko: studier i misjon og selvbiografi*. I dette nummeret har vi gleden av å publisere den ene av Mikaelssons prøveforelesninger under disputasen: "Misjon' som religionsvitenskapelig kategori". Det er et arbeid av stor interesse for misjonsvitenskapelige miljøer og burde, etter vår mening, være det for religionsvitenskapelige.

Utgangspunktet for Mikaelssons refleksjoner og engasjement er den enkle iakttagelsen at misjon må karakteriseres "som et hittil temmelig fraværende emneområde i religionshistorisk forskning". Hun angir grunner for det. "Misjon har hatt en tendens til å bli oppfattet som et kristent fenomen". Den kristne teologiske misjonsvitenskap har selv vært med å bidra til dette ved, som hun viser med sitat fra læreboka *Missiologi i dag*, å definere misjon som "den kristne kirkes sendelse til verden". Misjonsbegrepet er mao. blitt kategorisert på en måte som har medført at religionsforskere har holdt både begrepet og saken på armlengdes avstand og overlatt temaet til teologien.

Mikaelsson argumenterer for en endring i dette. Det er ikke noe særegent for den kristne tro på en eller annen måte "å hankes med 'de andre'", som hun sier. Det bør erkjennes og medføre en gjennomgang av tradisjonelle religionsvitenskapelige tilnæringsmåter som åpner opp også for misjonens kategori. Denne må være av "grenseløs" art så den ikke er strengt definert, men i stand til å omfatte ulike religioners misjonsforståelse. Dermed vil det kunne legges til rette for dialog mellom forskjellige religiøse perspektiver på misjon, hevder Mikaelsson. Dette er interessant. For vårt vedkommende ser vi muligheter for en

spennende samtale mellom den kristne teologis misjonsvitenskap og religionsvitenskapen på dette punktet.

Vårt andre bidrag denne gangen er av en annen art, men like interessant. Det kommer fra en av norsk misjonsforsknings nes-torer, tidligere redaktør av NOTM Ludvig Munthe. Professor Munthe har gjennom et langt liv nedlagt en stor og møysommelig innsats i utforskningen av Madagaskars tidlige kultur- og kristningshistorie, et arbeid både gassiske og norske institusjoner har visst å verdsette. I høy alder har Munthe nå hentet fram og analysert hittil ubenyttet, walisisk kildemateriale fra de første tiår av 1800-tallet. "Har me gjort den 'blodige dronning Ranavalona' på Madagaskar urett?", spør han. Artikkelen er av stor betydning for forskningen som pågår omkring denne skjebneskikkelsen i gassisk historie.

For øvrig inneholder årets siste nummer også "Misjonsstrategisk hjørne" ved Hans Tore Løvaas, samt sommerens årsmelding til Egede Instituttets representantskap.

Avslutningsvis skal kort nevnes at Nordisk institutt for misjonsforskning og ekumenisk forskning (NIME) avviklet årsmøte og studiedager i Uppsala 16-19. august. Temaet for studiedagen var "Misjon og menneskerettigheter". Foredragene blir publisert i *Swedish Missiological Themes (SMT)*. Ellers var hovedtemaet for årsmøtet "Misjonsvitenskap og økumenikk i Norden". Innspill fra ulike medlemsinstitusjoner viste at en innholdsbestemmer og kommer til rette med fagene på ulikt vis i de nordiske landene. Situasjonen for Norges vedkommende skal vi komme tilbake til i neste nummer. Spørsmålet om og, eventuelt, i hvilken grad det kan tales om en "nordisk misjonsteologi", vil NIME arbeide videre med.

Jan-Martin Berentsen